

OSEBNE VESTI

»Solze svetega Lovrenca« za Andreja Malniča (1961–2013) – in memoriam

10. avgust 2013, dan svetega Lovrenca. Znano je, da okoli njegovega godu nebo v posebej obilni meri siplje zvezdne utrinke, meteorski roj iz ozvezdja Perzej. Ker je ljudstvo zlahka našlo povezavo med njimi in svetnikovo mučeniško smrtjo, utrinke imenuje »solze svetega Lovrenca«, ki naj bi jih pretakalo nebo zaradi njegove strašne smrti. Sveti Lovrenc je tudi zavetnik arhivarjev.

V Šempetru pri Gorici smo na ta dan spremljali k poslednjemu počitku *Andreja Malniča (1961–2013)*, etnologa in sociologa kulture, direktorja Goriškega muzeja. Goriško je nosil v srcu, bil je povezovalac Goriške in ljudi z obeh strani državne meje, izobraženec širokega kova, izjemno družaben človek. Malokdaj me je pogrebni obred tako ganil kakor tisti dan. Besede in pesmi slovesa na šempetrskem pokopališču, občutje, ki ga je polaganje v grob dragega znanca sprožilo v duši in srcu, je tudi moja lica močilo s solzami. Andrej se je komaj dobro srečal z Abrahamom, bil je v polnem razponu ustvarjalnih moči, že z dobršno mero izkušenj pri soustvarjanju mnogih kulturnih in drugih družbenih dogajanj na Goriškem, pa tudi širše v primorskem, slovenskem in mednarodnem prostoru.

Poznala sva se že dolgo časa. Prvo daljše opravilo z njim sem imel pred mnogimi leti, ko sem zbiral podatke za eno od razstav o gradnji Nove Gorice. Na razpolago mi je dal svojo pisarno in me pustil samega, da sem lahko po mili volji brskal po njegovi obsežni kartoteki, kjer je imel različne podatke o začetkih Nove Gorice in življenju v tem mladem mestu. Zelo sem mu bil hvaležen za to njegovo velikodušno dejanje. Andrej, Goriški muzej in Pokrajinski arhiv v Novi Gorici pa smo se še prav posebej tesno povezali leta 2003. Andrej je takrat že trdno prijel za vajeti vodstvene službe v Goriškem muzeju. To je bil »zlati čas« za našo arhivsko službo, saj se je začelo dogajanje, ki je privedlo do izročitve skoraj vse arhivske dediščine, ki jo je dolga leta zbiral in hranil Goriški muzej, a zaradi različnih vzrokov ni našla poti v pristojno arhivsko ustanovo. Prvi poskusi s strani Pokrajinskega arhiva, da bi se to zgodilo, so bili izvedeni že leta 1988, a je zadeva pri Goriškem muzeju naletela na odpor in za dolga leta zastala. Šele leta 2003 so na seji sveta Goriškega muzeja razpravljali, da je treba arhivsko gradivo oddati ustanovi, ki se s tem strokovno ukvarja. Andrejev prevzem direktorske službe je to, prej skoraj nepredstavljivo dejanje, gotovo pospešil, zanesljivo pa ima velike zasluge za to, da se je izročanje gradiva začelo izvajati in uspešno zaključilo. Za Pokrajinski arhiv kakor za arhivsko stroko nasploh je bila ta odločitev nadvse pomembna, saj je pomenila potrditev, da mora za arhivsko gradivo skrbeti le strokovno usposobljena in za to organizirana služba. Leta 2003 je torej ta pomemben proces stekel in začeli so se prevzemi obsežnih zbirk, ki so si nato sledili do leta 2007. Pri njih smo poleg direktorja Andreja združili moči Ivanka Uršič in Jurij Rosa iz arhiva ter Nataša Nemec iz muzeja. O poteku dogodkov, prevzemanju in predstavitvi gradiva je podrobneje pisala Ivanka Uršič v *Arhivih* (letnik 2008, št.1).

Bilo je 23. novembra 2012 zvečer – dan Rudolfa Maistra, državni praznik, v prostorih gradu Kromberk. Ta dan je bil izbran za odprtje obsežne razstave o enem od primorskih »asov« – Vinku Vodopivcu, ki jo je pripravil Pokrajinski arhiv. Leto 2012, ob 60. obletnici njegove smrti, je bilo jubilejno leto, posvečeno tej znameniti osebnosti: dobrodušnemu kromberškemu župniku, glasbeniku, »pevcu ljudske duše«, narodnemu buditelju v težkih zgodovinskih časih na zahodni meji slovenstva.

Uvodno besedo tega prazničnega večera je imel Andrej Malnič, direktor

Andrej Malnič (1961–2013)

(avtor: Boris Blažko)

Goriškega muzeja, ki je ponudil prostor in tudi izdatno pomoč pri oblikovanju razstave. To je bil verjetno zadnji javni Andrejev nastop. Dolgo smo se družili v avli grajskega prostora, vesela pesem kromberških pevcev in mnogih navzočih udeležencev je odmevala in bili smo dobre volje. Andrej je bil ves čas v naši družbi, a je nenavadno dolgo časa sedel pri eni od miz, zdel se mi je utrujen in morda tudi z mislimi nekje drugje. Naslednji dan smo zgroženi izvedeli, da ga je zadela težka bolezen. Dolgih osem mesecev in pol se je boril za življenje, a je na koncu omahnil.

Ko so poznopopoldanski sončni žarki obsijali njegovo krsto na šempetrskem pokopališču, sem imel v mislih, da ga izročamo zemlji in večnemu počitku na dan zavetnika arhivskih delavcev. Tudi če je bilo to zgolj naključje, sem ob tem čutil globoko zahvalo za njegova prizadevanja ter prave odločitve pri varstvu arhivske dediščine na Goriškem. To njegovo dejanje ni bilo tako izpostavljeno kot številna druga v njegovi pestri ustvarjalni dejavnosti, lahko pa je svetel zgled tudi drugim ustanovam, ki zaradi različnih vzrokov še hranijo arhivsko gradivo, a ne najdejo načina, da bi ga izročile pristojnim arhivskim službam.

Jurij Rosa

In memoriam. Brane Kozina (1959–2014)

Po dolgoletni težki bolezni se je prezgodaj izteklo življenje arhivista in našega prijatelja, mag. Braneta Kozine.

Brane se je rodil 18. 12. 1959 v Jurjevici. Osnovno šolo je obiskoval v domači Ribnici, po maturi pa je nadaljeval študij zgodovine in sociologije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je decembra 1982 tudi diplomiral.

Od aprila do julija 1983 je bil začasno zaposlen na Srednji naravoslovni šoli Ljubljana, odslužil vojaški rok ter se julija 1984 zaposlil v Arhivu SRS kot pripravnik za dobo enega leta v Odseku za gradivo uprave po letu 1945. Ko je julija 1985 opravil strokovni izpit iz arhivistike, je bil sprejet v redno delovno razmerje za opravljanje del in nalog svetovalca – arhivista za upravo po letu 1945.

Oktobra istega leta je bil izvoljen za tajnika Arhivskega društva Slovenije in to funkcijo opravljal vse do marca leta 1990. V tem času je s pomočjo sodelavcev izpeljal nekaj zborovanj in posvetovanj Arhivskega društva Slovenije in zelo odmevno zvezno zborovanje Saveza arhivskih radnika Jugoslavije v Postojni (jeseni leta 1989).

Leta 1988, po odhodu Petra Ribnikarja in dr. Eme Umek v pokoj, je prevzel vodenje odseka za gradivo uprave po letu 1945. Ustvaril je mlad, aktiven kolektiv, ki ga je v naslednjih letih čakalo ogromno dela s prevzemi gradiva s strani ustvarjalcev gradiva na republiški ravni.

Leta 1992 je zapustil mesto vodje oddelka in se preseli v novoustanovljeni Arhivski center za strokovni arhivski razvoj, ki ga je vodil dr. Jože Žontar. Na tem delovnem mestu je bil zadolžen za področje mednarodnega sodelovanja v nazivu svetovalec direktorja za arhivske naloge.

Leta 1995 je uspešno zagovarjal magistrsko nalogo z naslovom Republiški upravni organi v LRS od 1945 do 1953 na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani.

Med letoma 1988 in 2005 je evidentiral gradivo, pomembno za Slovenijo in Slovence po arhivih v Češki republiki. V prvem obdobju je sodeloval pri evidentiranju jugoslovanskih študentov na Karlovi univerzi v Pragi, pozneje pa predvsem pri evidentiranju slovenskih študentov na Češki tehniko v Pragi in evidentiranju gradiva, pomembnega za Slovenijo po oblastnih in okrajnih arhivih Češke republike. Rezultat tega dela je objava vodnika po arhivskem gradivu,